

فولکلور گنجینه‌سی

۲

سینامالار

یازیچی

زهره و فائز. تبریز

فولکلور گنجه‌ی سی

۲

نام کتاب : سینامالار
نویسنده : زهره وفائی
نوبت چاپ : اول
تیراز : ۳۰۰۰ جلد
تایپ : آی. بی. ام کان فیلم
فیلم و زینک : لیتوگرافی تصویر
چاپ : ابوذر
طرح روی جلد : علاء الدین حبیبی
حق چاپ محفوظ مؤلف است

بسمه تعالى
... وجعلناكم شعوباً
وقبائل لتعارفوا ...
قرآن كريم سورة
حجرات آية ١٣

سئنا ما لار

مقدمه :

سینا ما لار با خود کلثوم ننه سوزلری بیر پلدا
 اینا ندیریجی سوزلردى کی ايلدر بويو عوا م ایچینده دیل
 به دیل گزیب و اینا نیلیب . حال بو سوزلر نه سویه ده
 دوز و نه حده کیمی یا لان اولا بیلر ، دئمکا ولماز . بیر
 با خیش دا سینا ما لار نظره یونگول وعقل دن او زاق سوزلره
 بنزه بیر آمما دهرين با خیش ایله باخاندا بیرپارا آغیر
 معنا لار بو سوزلرده گورونور . بو ادعایه سئنا ما لارين
 او زلریندن امداد آلیریق : اوندا کی دئییرلر " دیرناقی
 او زون شیطان با لاسی دی " بونا گوره دهییل کی دیرناق
 بوگون میکروب یئری تانینیب ؟ یا اوندا کی دئییرلر :
 " گئجه آغا ج آلتدا یا تما یوخسا اجندهلر یولون کسەسن "
 بونا گوره دهییل کی بوگون آغا جین گئجه لرکربنیک گازى
 تورتمەگى بللى اولوب ؟ یا اوندا کی دئییرلر " قارینىن
 سعرى سه قونشون آج دی " بونا گوره دیرکى قارینىن
 عصب لرى ایکى حالدا چالیشار یا توخ اولاندا ، یا آج
 اولاندا . حال او قارینىن صاحبى توخ ديرسا او حال دا
 قونشونون یادينا دوشى کی آيا توخ دى یا آج و مكىنى
 اولسا قونشو یا بير پاي دا گوندرر . یا آج ديرسا

قونشونون آجلیقى يادينا دوشوب و بو يادا دوشمك پسيكىو-
 لوژى با خيمىندا ن بونون يوخسولوغونا بىر تىكىن اولاد.
 گورونوركى بئلهلىكى ايله سينا ما لار نه تك يالان و
 عقل دن او زاق سوزلرده يىيل بلکە چوخ دەرىين حكمتلى و
 منطقلى و عقله باتا ن سوزلردىركى اينا نارساق، خصوص
 اونون فلسفهسىنە فكر وئرمك نه تك عوا م ليق دە يىيل،
 بلکە آتا لار و با با لار يولوندا او زىمىزه بىري يول آچماق
 دير. آرخا يىين او لاق بو يول دا گئتماق ايله آتا با با لار
 حياتىندا اولان سادەلىگ و فيكىر دىنج لىگى بىزدەدە اولا
 جاق و آرخا يىين او لاق فيكىر دىنج اولسا گوركىم ده آچىق
 اولاد. و بو همان دير كى بوكۇنون دگىشىك حياتىندا بىر
 لازم لى سوزدى.

بو توبلانمىش سينا ما لار توركى دىرسە سوز يوق آمما
 دئمك اىستەيىرم كى تبريزلى لر اينا ندىرىجى لاردى و بىر
 ايله كى بعضى لرى ممكىن دير تا زا قولاغا دگسىن، او دا
 ممكىن دىركى بعضى سينا ما لار بو توبلانتى دا اولما يا.
 اميدىم وار او خويانلار راضى اولسونلار.

زهره وفائي

تبريز

١٣٦٩/٥/٢٥

- * اتى آجى آدا مى مغ مغ سانجاما ز.
- * اتى شيرين آدا مى مغ مغ سانجاما ز.
- * اتايىلە قارپىزى بىر يئرده يئمزلر.
- * اذا دئيلەن زمان اگلهشنىن عمرى ا وزون ا ولار.
- * اجنه دميردن قورخا ر.
- * اجنهلر سنى چاغىراندا دىھە گلنەرم . دوز دارتىرام .
- * اجنهدىن قورخسان يقەوه اينه سانج .
- * احسان يئمك اين قابىن يومازلار .
- * احسان يئمكى حرام ايلىمە پىس ا ولار .
- * احسان قابى سىنسا پىس ا ولار .
- * آغاج بىرا ييل دە يكى يول گول آچسا ، دوشىدوشمىزى وار .
- * آسنهيندە بىرى نىن ا وزونه با خما .
- * اقاقيا گولونون بسم الھىن * قوى دىلىن آلتىنا ايشىن راست گلر .
- * اگلهشنىن باشينا دولانما پىس ا ولار .
- * ال اوستە خال ال آچىق ليق علامتى دير .
- * ال ايلى اياق دىرناقىن دال بادال توتما پىس ا ولار .
- * اللى وى بارماقلاما غم كتىرەر .
- * الکى چالمازلار .*
- * اوج كرپىچى اوستا وستە قويما عقرب چىخار .

- * اوج گون اول اولونون قبرى اوسته گئتمىزلىر .
- * اوجوخى سويوق دميرايىلە ديسكىيندىير دوزهلىسىن .
- * اوزگەنinin پا يىين يئەمە دىلىيندە پاي چىخار .
- * اوزرىگى بايرا آتما آيرىلىق دوشىر .
- * اوتانانىن اوغلى اولماز .
- * اودا ايشه مىزلىر پىس اولار .
- * اوزى قبلەيە سارى نوغدان آلتدا دعا ائلە تئزا جابت اولار .
- * اوزرىگى سالاندا الاolasا بلى اولاركى نظروار .
- * اوزه پوفله مە يارا توكر .
- * اوشاق يوخودا گولىنده ملکلىر اونو دانىشدىرىرلار .
- * اوشاق چورگە ايشه سە گرك آناسى او چورگى يىشىه .
- * اوشاق يوخودا آغلاسا شيطان دئيز آنان اولوب .
- * اوشاق آناسىن تانىنندە * آناسىنinin توكلرى توکولر .
- * اوشاقا گوزگى (آينا) گوسترمه پىس اولار .
- * اوشاقا ، زاهىمە خىخاش گولو آپارما زلار .
- * اوشاغا گوز دىكمەسىن بويىنونا وان يكاد سال .
- * اوشاغا گوز دىكمەسىن لاحول ولا چووور پوفله اوزونە ..
- * اوشاغا پتىر وئرمە سفيهلىر .
- * اوشاغا بال وئرمە دىل آچماز .

- * اوشاغا شکیل گوسترمه پیس ا ولار .
- * اوشاغا دده سینا ين آدین قوى عمرى ا وزون ا ولار .
- * اوشاغى طاقچا يا قويما اجنهلر دگىشەر .
- * اوشاقى قىدىخلاما اتى توکولر .
- * اوشاقى ا ولما يان خانم اين باشينا خانم رقىيە سفرە سين اين خردا سىبن سىلەكەلە .
- * اوشاقى بَلَه يىندىن سونرا اوج يول الينى يئرەچال اوشاقىين كورگىنەچال دۇھەها مونىين يوخوسى سنىن اوشاق راحت ياتار .
- * اوشاقى آغاچ دىبىينه ايشەتمە جن لر سنى قارقا يار .
- * اوشاقى يورغان دوشك اوستە قويما جن لر دگىشەر .
- * اوشاقى قىرخ گون اول دە ائودن ائشىگە چىخا رتما زلار ئ پیس ا ولار .
- * اوشاقى ا ولەن آنا گرک اوشاقى نىن قبرى اوستە گئتمە يە يوخسا ملک لر اوشاقى سورىيە گتىرلر آناسى نىن آيا غينىا .
- * اوشاقىن بويىنوندان اوپىمە كوسەين ا ولار .
- * اوشاقىن اليندن اوپىمە مريضلىك گتىرر .
- * اوشاقىن كوبك اين ائودە قويلا .
- * اوشاقىن كوبك اين قويما ايت - پىشىك يئسىن .
- * اوشاقىن باشىندان وورما يئتىم ا ولار .

* ا و شاقىن ا ول دىرنا قىن توتا ندا گرگ دايى سى ا و وجونا
پول قويا .

* ا و شاقىن ا ول دىشىنى ھركىم گورسە گرگ دىشلىق پىشىرە .

* ا و شاقىن آ دين مەممۇد قويسان گرگ اونا بىرقرآن چىخاسا ن .

* ا و شاقىن آ دين معصوم لار آ ديندا نقويسان گرگ آ غىرلىغى
جا خرما ا حسان وئرە سن .

* ا و شاقىن آ دين قرآن دا ن آچ ياخشى ا ولار .

* ا و غلان او شاقى تئز ا و مار .

* ا ۋلى قارشىوا چىخسا يئتدى قدم گئرى گل .

* ا ۋلى پالتارىن ساتما زلار .

* ا ۋلمەنە تربىت توپراقى وئر .

* ا ۋلى يېرددە كن اونا تەرك چال .

* ا ۋلى لرىن روحۇ جمعە آخشا مى آزاد ا ولار .

* ا ۋلونى ا وزى قبلە يە سارى ا وزات .

* ا ۋلو سوموك اين دا گىيتىما .

* ا ۋلونىن دالىنجا دانىشما پىس ا ولار .

* ا ۋلونون دىلىنجە دانىشما پىس ا ولار .

* ا و وجون قاشىنسا چك ددهلى او شاقىن باشىنا اليوه پول
گلىسىن .

* ا و وجون قاشىنسا اليوه پول گلەجك .

- * ا ووج ایچى دیکاولسا او أَل صاحبى على نوکرى دى .
- * اومما ياسان ، خوش قوخو گلنده ا ووجوى ایيله .
- * اومانين ديلى شىشه ر .
- * ائوي ايکى آدام سوبورسه پيسا ولار .
- * ائوه چاي جا لاندى يئرينه قند دارت .
- * ائودەن چىخاندا ا وج يول قاپويا دەئەئوي سنە ، سنى الھە تاپىشىردىم . ائوه ا وغرى گلمز .
- * ايتەن شئى تاپىلماسا اجنهلر گىزله دىب ا وج صلوات چوور تاپىلار .
- * ايتى اولدورمك پيسا ولار .
- * ايتاولان ائوه ملائکە دولانماز .
- * ايل تحويل اولاندا باليق او زى قبله يە سارى دا يانار .
- * ايل اولى آى اولى كون اولى آلى چىق آدا مدان سفته آل ياخشى ا ولار .
- * ايلين آخىر چها رشنې سى سحرگون چىخما مىش سودان آتىل قوى بختىن آچىلسىن .
- * ايل تحويل اولاندا اىستەكلى لرييوين يانىندا اول يوخسا ايل آخرينە كىمى ئىك قا لاسان .
- * اىستى سوپى يئره توکنده بسم الله دەئۇ .
- * اىستەسن دولى كسىن يئتىدى مىن قاب آت آلتىنا .

- * ایستى سويو آستانايى توکمە جن لردا غيلار ائوه.
- * ايتىسى يەسن گوزل لەنەسن گوندەناشتىاب بىر پىشمىش سوغان يىئە.
- * ايدەنин گول زمانى آغا جىن آلتىندا دا يانما.
- * ايلدىرىما قىزىل توتما.
- * ايلدىرىما دمير توتما.
- * ايلدىرىم چالاندا آغاج آلتىدا دا يانما.
- * ايشە باشلاياندا بىرا ياقى يونگول دن اىستەگلىسىن.
- * ايشە باشلاياندا بىرآغىزا نىتّ ايلەوا ايشين انجا مىنە.
- * ائشىك آنقىرالىدا توکىيى چكا وزانسىن.
- * ايشە باشلاياندا بسم الله دە.
- * اينەنى بقجايە سانج شيطان اونو آشماسىن.
- * ايكى اولى داڭ با داڭ آپا ردون قىرىستاندا اوچونجو يېرى خروس اولدۇر آپا ر.
- * ايكى باجى نىن كېيىنى بىرا ئوه دوشىدو شەمزى اولار.
- * ايكى نفر كۈسۈلندە ملکەلر بىردىستىمال يوپۇب سەرلەر.
- او دىستىمال قورۇيونجا با رىشىدىلار هەچ ، يوخسا با رىشىما دىيلار ملکەلر ھە گونونە بىرا يلىين كناھىن يازا رلار.
- * ايكى ار قويلايان آرواد اوچونجونودە قويilar.
- * آتىن نالى بركت دىير. ائويىنده ساخلا.

- * آچارى سسلنديرمە دعوا دوشى.
- * آخىر چها رشنبە نين فالى دوز دئير.
- * آخشام صبرى خير ا ولار.
- * آخان ا ولدوزلار اُولەن لرىن ا ولدوزلارى دىير.
- * آدا مى قارىشلاما زلار پىس ا ولار.
- * آدىن گتىرەن گلسە حلال زادە دىير.
- * آرى يووا سين داغىتما.
- * آسىران آداما اوج گونە كىمىمە ئەچ نە ا ولماز.
- * آستانانى قارماقلاما ق پىس ا ولار. قارماقلادىن اوج يول چپىك چال.
- * آستانادا دايىانما غىبتاين ائدرلىر.
- * آستانانى قارماقلاما پىس ا ولار.
- * آغزييى آچاندا خىرە آج.
- * آغلانى دەلى تئز ساھالار.
- * آغىز قانىينا قويىما هوا دكسىن.
- * آق توڭىيى چىمە بخت توڭى آق ا ولار.
- * آق بختاين چارقا دين ا ورت ياخشى ا ولار.
- * آلالى آداما گولمە آغزىن آيرىلىر.
- * آلمانىن قابىغىن بوتۇن سوی بىر آغىزرا نىت ئىلە.
- * آلتى بارماقلۇنىن ئىلى اودوملى ا ولار.

- * آنلى ا وزون بختى او جا ا ولار.
- * آنا ايلە قىز ا يكىسى بىرآى دا دوغالار، اوشا قلارين بىرى عىب اجر ا ولار.
- * آنا دان ولان ديشلى او شاق بركت گتىرر.
- * آى ا ولى آغلاما آى آخرينه كىمى آغلasan.
- * آى ا ولىندە آى نمازى قىيل، ياخشى او لار.
- * آى توتولاندا گرك بويلو آرواد با خما يا يوخسا او شاقى آى خاللى او لار.
- * آى ا ولى ايل ا ولى دكتر دوا يا گئتمە.
- * آى توتولاندا مس بشقا بى او نا سارى توت.
- * آياغى آغىر اياق اوستە او لاندا ايشە با شلاما.
- * آينا نين او زون ديوارا سارى قويما پيس او لار.
- * آيا با خما چىرسنى آپارار.
- * آينا نين شوقون ائوه سالما ائودەن اولى چىخار.
- * با تيق قاشق يئرە دوشىه قوناق گلىر.
- * با رما قىيى شاقىلداتما عمرىن آزا لار:
- * با شين آلتدا جوراب قويما قاتقا رىشىق يوخو كورس.
- * باش باشا چالما كچل او لارسان چالدىن بىرده چال.
- * باشى يئكەم يئكە دە ايش صاحبى او لار.
- * باشماق اوست اوستە دورسا غىبت اين وار.

- * با شما قیوین با غین دویون سالما ایشین دویون دوشر.
- * با شما قی ترسه سینه گئیمه ایشین راست گلمز.
- * با یرام گونو بیر تازا پالتارا قیچی قوی.
- * بوش قاشقی بوش قازانا چالما.
- * بخت آیناسین سا، پیس اولار.
- * بخته ورین ساغ الین قوی با شیوا خوش اولار.
- * با یقوش سسی او شاقین قولاغینا چاتسا پیس اولار.
- * بورجوسا ق آل ایله وئر تئر گلسین.
- * بویوک ایاغی اولان نکبت ده قالار.
- * بویلو آروادین با شینا دوز توکسنه الین با شینا آپارسا
قیزی اولار، الین بوغونا آپارسا او غلو اولار.
- * بویلو آرواد آیا با خیب الین قارتینا قویسا او شاق
آلالي اولار.
- * بویلو آرواد الین جگره وورسا او شاقی قرمزی خاللی اولار.
- * بویلو آرواد بیبر یئسە او شاقی آتى آجى اولار.
- * بویلو آروادی دیگسندیرمە.
- * بویلو آرواد گرک قورد قوشما با خمایا یوخسا او شاقی
اونلارا بنزیر.
- * بوایل دن گلمن ایله قالان نارنج برکت دی.
- * بال آری سین او لدورمە پیس اولار.

- * بيرايин نين چورگىن اول يماقىن دى بير آغىزانىت ايله.
- * بيرايin نين دالىندا اگلهشمه يوخسا قيا مت گونى وئرلر دالىوا .
- * بير ايله گوت گوته دگەسن قوهوم اولاجاق سان .
- * بير يئerde اول ياتماغىن دىرسە يوخووا نىت ايله .
- * بير گونلوق آيا باخدون كيمىسىن نىن وزونه باخما يوخسا آى آخرينه كىمى ناسازلار .
- * بير گونلوق آيا باخدون باخ سويا يا قىزيلا .
- * پار پالتاريوى يانان تىنديرە سىلکەلە ناسازلاماسان .
- * پىنيرى چوخ يىمە كورا فەيم اolasan .
- * بير قاپودان گىرىپ بىرىيىندىن چىخما ائو صاحبىن بوشلى سالارسان .
- * پىنج (بوخارى) يوغى اجنهلىر يوواسى دىرىيىاندىرىاندا بسم الله دۇھ.
- * پىس فال وورما پىس گتىرر .
- * پىس فال وورما ووردون اىكى بارماقىن آراسىنا " تو " ائله .
- * پىشىك قاپى قاباقىندا يويونسا ائوه قوناق گلىر .
- * پىشىك يويوناندا آلىن قولاغى دالىندا آپا رسا قوناق گلىر .

- * پىشىگىن يىتدى جا نى ١ ولار .
- * پىشىگى اويناتما باھالىق ١ ولار .
- * پىشىكى وورما پىس ١ ولار .
- * پىشىك اين گوزون باغلا چورك وئر .
- * پىشىك اين آرتىق اين يىئىن فەيم لى ١ ولار .
- * تازا گلىن، تازا گلىن گورماقىنا گئتمز، يوخسا چىلە باسار .
- * تازا عقد اولان گلىن گرك آستانادا دايىنما يا .
- * تازا پالتارىن اولىن توى قونا خلىقا گىي .
- * تازا گلىن قارا گئيمز .
- * تازا پار پالتار ايچىنە بىر قىند سال ياخشى ١ ولار .
- * توت آغا جىن كىمە اىل مالى دىر .
تېكىن
- * توت دوغۇن دىرنىاغى يئرە توکمعە خردە جىل گىنده اولوب
ايقىوا باتار .
- * توتى ساتما زلار .
- * تصدقى أوج يۈل باشىوا دولاندىر وئر سائلە .
- * تىندىر كوفله سىنە باش او زاتما اجنه لر يوواسى دىر .
- * تسبحىن دانالارىن دا غىيتماق پىس ١ ولار .
- * تك صبىر گىنده اوج صلوات چوور .
- * توپوقۇن اول يومورتا سىن قويىما گويى گورسون .

- * توى گئجهسى بىرا ووج دام سوواغى قتوى گلینىن ياستىقى
التدا .
- * توپيوق آشام سعرى سه خوش خبر گله جك .
- * توپيوقون باشىن گئجه كىمزلر .
- * توکانىن آچا رين ساغ آل ايلە آچ ياخشى اولار .
- * توکىيوي ياندىرما باشىن آغىزىر .
- * توکىيوي يئلە ئەرمە پېيس ا ولار .
- * توپيوغون دىممىتىكىنه او د باس يومورتا سىن يئمەسىن .
- * توخوم چىرتىدا يان قىز أرسىز قالار .
- * جادویە گمانىن گئدير هەراردا اوشاقي اورا يىشەت .
- * جانمازى موھورى اياقلاما كور ا ولاسان .
- * جمعە آخسامى ائوين كولۇن اشىگە توكمىزلىر .
- * جمعە دەرىزناق توتان دولتلى ا ولار .
- * جوت صبىر ياخشى ا ولار .
- * جناق سىندىرماق آپرىلىميق كتىرر .
- * جەنم او دى سىدى ياندىرماز .
- * چا درانى ترسەسىنە او رىتىھەن مشھدە گئدە جك سن .
- * چا درانى ترسە سىنە او رىتمە غم كتىرر .
- * چاى دا تىلىف گورسۇن قۇناق گلىر . اىستىرسۇن گلسىن
ات آستانايىا ، اىستەمبىسەن گلسىن باشىن دىشلە ات

آستانایا .

- * چراغى پوفله مه پىس ا ولار .
- * چراغى ياندىرا ندا اوج صلوات چور .
- * چئچەيەنин دالىتىا چال دئەھا موسى سنىن .
- * چئچەيە نىن آلنىنى چك چئچى مەسى قويار .
- * چى سى سوغات يئىيە جا خسان .
- * چىخان دىشى آت داما قارقا قىزىل دىش گتىرسىن .
- * چوخ آغلایان اوشاڭ آتاسى يا آناسىنин باشىن يئير .
- * چوخ آغلایان اوشاقيين باشىن موال باجا سينا ساللا .
- * چوخ آغلایان اوشاقا وئر بىرغىر جىركىر آدام تصدق چىخسىن .
- * چوخ گولمە ضررىن چىرسن .
- * چورگى آستانايى توكمەپىس ا ولار .
- * چورگى أتكىدە يئمە پىس ا ولار .
- * چورەگى آيا قلاما پىس ا ولار .
- * چورەگى زىبىلە قاتما پىس ا ولار .
- * چىچك چىخا ردان اوشاقا قويما مردار آدام باخسىن .
- * چها رشنې آخشا مى بېچەيە گئت ياخشى ا ولار .
- * حاجت اين وارسا قىرخ گون صبح نمازىندان سونرا كوجە قا پوسىن سوپورسولا قىرخىنجى گون حضرت خضر * گلر هرنە ا يىستە سىن ا يىستە .

- * حما مام سویوندان ایچمه .
- * حما مادان چیخاندا سرین سو ایچمه . ایچدون الیوی قوى باشیوا .
- * حاما تانیش گوردون چینینه بیر ا ووج سو توک .
- * حاما گیرنده بسم اللہ ده .
- * خبرچی گلنده بیر خوش خبر گوزله .
- * خروس چها رشنیه آخشا مى بانلاسا تصدق وئر .
- * خیردا پول سسلندير پوللانا سان .
- * دارا آسیلانا با خاما پیس ا ولار .
- * دان يئلی هركيمسه نین او زونه دگه سه حیالی ا ولار .
- * دان يئلی هركيمسه نین او زونه دگمه سه حیاسی ا ولماز .
- * دستمالیویا وزگه سینه وئرمە آیريليق گتيرر .
- * دگيرمان داشین ياتديق يئرى قويما پیس ا ولار .
- * دُوزى يئرە سېمە پیس ا ولار .
- * دُوزى ياندىرما زلار .
- * دوغان آرواد يئرينه گئچنده اللەدان اوج شئىا يىستەسە اللە يوخ دئمز .
- * دوغان آروا دين يانىندا قىز او شاقى او لسا دوغانماز .
- * دوغانما يان زاهى يانىندا اوج گولە آت دوغار .
- * دەوه اويناسا قار ياغار .

- * دىرناغى بىر بىرىنە چالما دعوا دوشى.
- * دىرناقىوَا آق خال دوشىسى تازا پالتار گئىھە جا خسان.
- * دىرناغى ا وزون شىطان بالاسى دىر.
- * دىزلىرىوى قوجا غلاما غم گتىر.
- * زىركلىق جونىمرگلىق * گتىر، چوخ زىرك اولما.
- * زىزم سوپۇ گۈْ ا وسگورگە ياخشى دىر.
- * سارىمساق زىبىلىين ائوه داغىتىما پىس اولار.
- * سارى قارپىز هر دردىن دواسى دىر.
- * ساغ گوز سۇرى سە بىخېرىدى.
- * سائلى قاپودان الى بوشقا ياتارما.
- * سائلىن چورگىنندى يئەمە.
- * سايماق آزالدار سايما.
- * سرکە قويماقىن دوشى دوشمىزى وار.
- * سرکە قوياندا باشينا مردار آدام قويما گئتسىن.
- * سرکەنى سالدىن يئتىدى گون باشىن آچما ديسكىنر.
- * سحرى ايتا وغريوَا چىخسا پىس اولار.
- * سحر اول وقت آق آتا وغريوَا چىخسا ياخشى اولار.
- * سحر اول وقت تك حاما گىرمە اجنهلر حاما ايلير.
- * سحر قاپويا سو جالا آخشا ما كىمى خوش خېرگلر.
- * سلامى جواب سىز قويما پىس اولار.

- * سیچان قاراسى هرنە يە دگسە مردار، ائىلەر.
- * سینان قاب دردوبلانى آپا رار.
- * سیغىرچىنى قفسە سالما زلار.
- * سىنگ داشىن ائوه آپارما زلار.
- * سفرە آچىلاندا گلەن، قىين آناسى اونو چوخ اىستەير.
- * سوبا يىين ياتدىقى يئرى اونو نفرىن ائلەر.
- * سوپورگە بىرىنە دگسە گرک اونا توپورە.
- * سوپورگەنى ترسە سىنە قويما ائودەن اولى چىخار.
- * سوپورگە يە توپورمە پىس اولار.
- * سوجالانسا آيدىن ليق دىر.
- * سويو آتانا شاقىلداسا قوناق گلىر.
- * سوتلى آزاد دوشلىرىن ألىنە آلىب اللە دا نەرنە اىستەسە
اللە وئرر.
- * سود وئەن آنانىن سودى آزالسا دئەمىسىن آزالىب دەيىن
گەدىب سورىيە.
- * سول اللە بىلىجى اولار.
- * سول اياقيوين آلتى قاشىنسا كتك يئيه جاخسان.
- * سول ألىن قاشىنسا پول خرج ائليه جاخسان.
- * سول گوز سۈرى سە خوش خبر گلىر.
- * سويوق دگەن آدام دەلى اولماز.

- * سوپولونا گيرمه اجهلر يوواسى دىر .
- * سويا توپورمه پيس ا ولار .
- * سويو قىزدىراندا اىچىنە يا پراق سال تئز قىزار .
- * سويوت آغا جى نين اكماقى دوشىر دوشمىزى وار .
- * سوغانى كسى قوى ائوه ، مرض گلمز .
- * سوغان قابىقىن ياندىرما پيس ا ولار .
- * شاش * روزولو ا ولار .
- * شنبه گونو ديرناتق توتما زلار .
- * شنبه آخسامى خوروز بانلاسا خوش خبر گلىر .
- * شوپره يه * دكىدون غسل ائيلە .
- * شيطان تورى او جايا چىخسا ، ياغىش ياغا جاق .
- * شيطان تورى نى اولدورمه او پىغمبرىمۇزى نجات وئرىب اولوم دن .
- * صدقە دردبلانى آپارار عمرى ده او زادار .
- * صفرین آخىرچەها رشنبه سى تصدق وئر .
- * صرافىن يارى پولى حرام دىر .
- * عقد اولان گلىن اياقا دورماق همىن هرها نسى قىزا گلەشىه اونون يېرىيندە تئز ارە گئدر .
- * عقد سفرەسىن گرک اىكىكىبىن لى آچما يا .
- * عقىق قاشى يانىندا ساخلا ياخشى ا ولار .

- * عم اوغلی ايله عم قىزى نين كېيىنى گوиде كسىلر .
- * علمى هرها ردا گوردون اوپ .
- * غش ايله يەنى جىزيقا سال آيىلسىن .
- * غم غمى گتىرر دم دمى .
- * فالا ايانىما فالسىزدا قالما .
- * فرىك بانلاسا يا باشىن كس يا وئر سىدە .
- * قابقا شىق استكان نعلبکى دوزولىنده گلىرگلىمیر ساي
بللى او لار قوناق گلىر ياكلىمیر .
- *قا را پىشىكى وورما اجنه لرا يله گل گئدى وار .
- *قا رياغاندا گون چىخسا قورد باللار .
- *قا رقا ائوه سارى قارىلداسا قوناق گلىر .
- *قا رقا يووا سين داغىتما پىس او لار .
- *قا رقا داما غىينشا قىلدادسا قوناق گلىر .
- *قا رنىن سعرى سه قونشو آزدى .
- *قا رنىن سعرى سه قونشۇدان پاي گلىر .
- *قىرى آيا خلاما زلار .
- *قا رىشقا يووا سين داغىتما پىس او لار .
- *قا زان دىيىنى يالاما توپوندا قارياغار .
- *قا زانى آغزى آچىق قويما شىطان گلىرىئەمگى يالار .
- *قا طر ديرناقىن بئمە او شاقدان دوشەسَن .

- * قا والى وزى قبله يه سارى آسلاما پارتلار .
- * قايقاناق ايله يوقورت يئمه .
- * قبر توپراقىندان توك اولى صاحب اين نين باشىندا ، اولى دن سووسون .
- * قبرستا نلىقىدان چىخاندا دالىوا باخما .
- * قبر ا وسته قاتحىيە گئىنده اوچ يول داش ايله قبرەچال .
- * قبرستا نلىق توزون ائوه گتيرمە .
- * قرآن ا ولان يئرده اياق ا و زاتما زلار .
- * قربان گوزو شفا دى . قورودوب آغرييان يئره سورتەسن .
- * قفل ا وسته پيس پيس لا ياتسا پيس ا ولار .
- * قەجلە بئىنى يئمه سفيه لەسن .
- * قرآنى اياقلاما قارالارسان .
- * قربان آتىيندن آل البت يئدى پاي وئر .
- * قلبى دوز آدا مىن ايشى راست گلر .
- * قورخان ا وشاقي وئر بىچى (بىندىچى) توتsson .
- * قوردون ياغىن قويما بىدنىوھ دىكسين يوخسا ها مو سنى قورد گوزوندە گورر .
- * قوزلو آدا ما دولاشما اجنه لرا يله گل گئىدى وار .
- * قورخان آدا ما بىر تىكە او مما چال قورخوت . وئرى او تىكەنى يئسىن . قورخولوقى چىخار .

- * قورخان آدا ما وئر قارا قازاندا سو ایچسین .
- * قورباغانى اليوه آلما زىگىل توکەسن .
- * قوس قزح این سارى سى چوخ اولسا او ايل ناسا زلىقچوخ ا ولار .
- * قوس قزح این قىرمىزى سى چوخ اولسا او ايل دعوا دويوش چوخ ا ولار .
- * قوس قزح این با شىلى چوخ اولسا او ايل گوى گویرنلىقچوخ ا ولار .
- * قوش با دشگادا او تورسا او زى حياطه سارى ائودەنگىئدەن ا ولار .
- * قوش با دشگادا او تورسا او زى ائوه سارى خوش خېرگۈزىلە .
- * قوش گلېب باشا قونسا خوش نشانەدى .
- * قولاق خالى هوش باش علامتى دىر .
- * قولاق سعرى سە قوناق گلېر .
- * قولاغىن گلسە قوناق گلېر .
- * قويونون باشىن كىنده دوزايىلە سو وئر .
- * قويونون باشىن او زى قبلە يە سارى كىس .
- * قوناقين باشماقىينا دوز توک تئز گئتسىن .
- * قىزىل گولو طا قچادا قوى ياخشى او لار .
- * قىئىچى نىن آغزىن آچىق قويما دشما نىيوبىن آغزى آچىق او لار .

- * قيرخلى ا وشاقين پا رپا لتا رين اذان دان سونرا شِيَّتده قويما قالسين .
 - * قيرخلى ا وشاقا سارىگئيدىرمه .
 - * قيرخلى ا وشاقين يانينا آتآپارمازلار .
 - * كبين كسنده بير پيچاق با غلا قين آنانين ديلى بالغلانىن .
 - * كل * ايتى. گوردون يئدى قدم گئرى گل .
 - * كهربانىن ساخلاما قىينىن دوشىدوشمىزى 1 ولار .
 - * كهنه پالتارى قبرستانا آتما .
 - * كورهكَنه با شماق ئالمازلار دارلىق دير .
 - * كوتوكلى گول چىچك ساتاندا كوتوكىنە بىرپول ئىل .
 - * كيمسەنى دولابچەيە سالىبقا پونى با غلاما جن لر ا ونو دگىشر .
 - * كيرپىگى دوشى دله هانسى گوزىيندە، اونا نىت ائلهسىن .
 - * كور پيشىكى ائوه قويما .
 - * گلاب چىماقين دوشىدوشمىزى وار .
 - * گلين اويناسا اوجوزلوق 1 ولار .
 - * گلين عقد ا ولاندا گرك بدن ايندەھرنە دوگونوار آچىلىسىن .
 - * گلين اياقىتا قربان كى قربانىن باشىن بدېينىدىن آيير .
 - * گئجه او دايىلە اويناييان او شاق يئرىنە ايشه ر .
 - * گئجه ائو سوپورمزلر .

- * گئجه پیچاق چکمه دمیر اوزانار.
- * گئجه آغاج آلتدا ياتما يوخسا اجنه لریولون کسه سن.
- * گئجه آنادان ولانین ایاغى آغىز او لار.
- * گئجه بوجاغدا دا يانما اجنه لر يولون کسه سن.
- * گئجه ياتاندا متکاوه تا پیشیرسنى وقتلى او ياتسين.
- * گئجه ياتاندا آغزيوي آچىق قويما شيطان گلرتپۈر.
- * گئجه يارىسى ايت هوروب قارقالار قارىلداسا زلزلە علامتى دير.
- * گئجه ائوه آق آپارما زلار.
- * گئجه قارا پالتار باشىن آلتدا قويما قارا باسار.
- * گئجه ياتاندا قايقاتاق يئمه گئجه قارا باسار.
- * گئجه باش دارا مازلار.
- * گئجه ديرناق توتمازلار.
- * گئچى بوينوزون ياندىرما پيس او لار.
- * گوز سۈرىيىنده قىرمىزى ساپ قوى دە منى سئويندىرىدىم سن دە منى سئويندىرى.
- * گوزو سولو آدام غربت دە قالار.
- * گوزىوه چور چوب دوشىه اوچوخ اوچوخ ائىلە.
- * گوز ياشى شور اولسا آغلایان غىلى دير.
- * گوزل گوردون ماشا اللە دە.

- * گوزکیه (آینایا) چوخ با خما دهلى ا ولارسان .
- * گوزون يول چکسه تازا بیر خبرگله جك .
- * گوزدن او پمک آیریلیق گتیرر .
- * گوله ن دهلى سا هالما ز .
- * گوردو قون يو خى يادىندا ان چىخسا موال دا چوره ك يئه .
- * گوزوندە خال او لان آدا مىن با خىشى نظرلى ا ولار .
- * گويون او ل قارين يئمزىلر .
- * گوى قيرميزى او لسا قار ياغار .
- * گوييرچىن يومورتا سين وئرا و شاق يئسىن تئز ديل آچار .
- * گوييرچىنى قفسه سالما .
- * گون او لى آستانايى قىند آت خوش خبرگلر .
- * گون آراسى آنادان او لانين اياغى يونگول او لار .
- * گون باتاندا يئرده ياتان او لاما يا گرك .
- * گون باتان زمان فعزيه ائويىنه گئتمىزلىر .
- * گون باتاندا تىكىش تىكمە .
- * گيردكان آغا جى نىنقا با قىندا دا يان شكيلوى چكر .
- * گيردكان آغا جىنин آلتىندا ياتما .
- * لال قارقا يا داش آتما سنى قارقا يار .
- * لوت بدئييە با خما معصيت گتيرر .
- * لوت پاتانين ايمانى او لما ز .

- * ماما با شما قینین توزون زاهی نین بآشینا سیسته زاهی راحت چیلیق ایله دوغار.
- * ماشانی قویما تیتره سین آل ایاقین تیتره ر.
- * ما وال او جاقین او زی قبله یه ساری قویما زلار.
- * مردار آدام مریض او شاقین یا نینا گئتمه یه گرک.
- * مردارسان سه مسجد قاباقیندان گئچمه.
- * مریضه داراق ایک سوچیله تئز دوزه لر.
- * مریضه خوروز قانی وور تئز دوزلسین.
- * مراجی ایستی او لانین او غلو او لار.
- * مدادی ایکی باشلى قارتلاما دده ن او له ر.
- * محرم صفر آیندنا باش ووروب قاش آلمازلار.
- * محمدی قاریشقانی او لدورمه او امام حسینه سودا شیب.
- * مسجد حصیرین چو پوندن ائوه آپا رما.
- * معصوم او شاقین اللرین گویه ساری توت الله دان هر نه ایسته سن وئرر.
- * مئیرمنی گلسه با یرام گلیر او نا موشتولوق وئر.
- * منزل بناسینا گرک قربان قانی توکه سن.
- * مسافریندن خبرین او لاما سا آینانی آیاتوت او نداگورسن.
- * مسافرین دالی جا آغلاما پیس او لار.
- * مسافرین دالی جا سو سپ قران توت سالم گلسین.

- * مسافر دالینجا هئچ نه سیندیرما يوخسا خسارت گورسن.
- * مسافر دالینجا سوبورگه چكمه پیس ا ولار.
- * مسافر دالینجا يئددى قدم گئىت سلامت گلر.
- * مۇمۇن آدا مىن ياتماقى دا عبارت دىر.
- * مو آغا جىن ياش ياش كىسمە آغلار.
- * ناپاك آدام قۇرآنا آل وورانماز.
- * نار بېشت دن گلىب او نو يئمك ياخشى ا ولار.
- * نارين دىشلى آدام خسىس ا ولار.
- * ناساز او شاقى بىر تفنگ اين قوندا قىيىندان اوج يىول كئچىرت دوزه لر.
- * ناساز او شاقى يئددى آرداد قىيىنىن آراسىنداڭ گئچىرت دوزه لر.
- * ناسازا سارى گول آپارما زلار.
- * نردىبان آلتىيىندان گئچمه.
- * نردىبانى ياتيرتىما ائودەن اولى چىخا ر.
- * نردىبانى گئچە ائودەن ائوه آپارما.
- * نردىبانى ائودەن ائوه داشىما پىس ا ولار.
- * ننهسى قىز دوغان آردا دوغان دوغار.
- * ننى بوش ا ولاندا ترىپتەمە او شاق سانجىلانا ر.
- * نظردَگەن آدا ما يئددى قاپونىن چۈپون گوتور او زرىيىك

- ا يله ياندير توستى سين وئر .
- * نظردَگەن آدا مين نظرىن يومورتا ا يله پوز .
- * نظر دَگەم سين چال تخته يه .
- * نظردَگەم سين يانىوي قاشى .
- * نماز قىلاني يا نسيلاما آغزىن آييله ر .
- * نيتّده انشاء اللّه دەه .
- * هر ايشىك آرى سين اولدورسهن او دنيادا بير خرما وئرلر .
- * هر ائوين بير قره چوخاسى ا ولار .
- * هر ائوين بير ايلانى ا ولار .
- * هر آغلاما قين دالىندا بير گولماق وار .
- * هر آنانىن او شاقى قالماسا و اولسە ، او نون او شاقىن بير او شاقى قالان آروا دين يقه سىندىن آسلا قالار .
- * هر كيمسە او زون اولدورسه يئرى جهنم دير .
- * هر كيمسەنин بير اولدوزى وار .
- * هر كيمسەنин بير ايلانى ا ولار .
- * هر كيمسەنا رى يئيه بون سوزكى دنه لرى يئرە دوشە ، بېشتە گئدر .
- * هئچ كيم اين باشىندا ان وورما كورا ولار .
- * هيچقىران قورساق گنلىدير .
- * هئچ كيم اين جانينا آند ايجىمەپيس ا ولار .

- * یاتاندا باشین آلتدا کتاب قویما پیس یو خو گوررسن.
- * یاتاندا او زی قبله یه ساری یات دینج یاتاسان .
- * یاتاندا او زون اللہ ساری یات ، یو خودا هئچ دردبل
سنی تو تماز .
- * یاتدیق یئرده ایا قلاریوی ترسه سینه ترپتمنه ائوده ن او لی
چیخار .
- * یارادان دیسگینمہ یارا توکه سن .
- * یا سمن آغا جی نین اکما قینین دوشر دوشمزی او لار .
- * یالاندان آند ایچمه قارالاسان .
- * یئریکلین آرواد هرالدن گرک چورک یئمھیه .
- * یئمک یئیندہ چئچی سن قونشون آزدى .
- * یئمک دن سوترا چینمہ .
- * یئمکه با شلایاندا بسم اللہ دھه .
- * یئددی خوش شانسلیق علامتی دیر اونا وج بدشا نس لیق .
- * یو خودانه رک گوردون ته رک چال .
- * یو خووی ها میدان قاباق سویا دھه .
- * یو قوردونان بالیق آتی یئمہ .
- * ییخیلانا گولمہ باشیوا گلر .

« مسود »

- * ا و دوم لى = ياخشى - برکتلى
- * ا و چوخ = سویوق دگەن آدا مین دوداقى کنارىندا چىخان يارا.
- * ا و غريوا = قارشيوا - قاباقيوا - اوز به اوز
- * ايکى كبين لى = بير آرواد كى ايکى اره گئتميش اولا.
- * ... بسم الھين = دئمك اقا قىيە گولونون پرچملرى ا ولور.
- * ... تانيinde = اوشاقين بېش آلتى آيليق زمانى ا ولور.
- * جونمرگ ليك = جوانمرگ ليك
- * چا خير = الکلى ا ولان ايچكىن لر.
- * چالمازلار = دئمكقا وال كيمى چالمازلار.
- * خرده جل = او بزر دوزكلى ايشككى علايم ظهوردا گلېب.
- * خضر = حضرت حضر پېغمىردىر.
- * دوشەسن = دئمككى او شاغىن ا ولماز.
- * شاش = كچل ، توکسوز.
- * شوپره = شب پرە ، شاھپرك
- * غيرجگر = قانى قاتىشان يوخ ، او زگەسى ، کنار آدام .
- * قاراسى = سىچانىن فضلەسى .
- * قارشيوا = قاباقيوا ، او غريوا
- * قره چوخا = بير بالا بويلو قاراکىشى دى ، روزى نشانە سى دى .
- * قوخو = ايبيى
- * كُل = يارالى - قوتورلى
- * گئرى = دالى
- * كوفله = تندىرىن هواسىن چەن يولاق .
- * مئيرمنى = فارسجا «خرخاڭى» دئىرلر .
- * ننى = بېشىك ، او شاق ياتان يئر .
- * هيچقىران = ايشقىران .
- * ياستيق = متکا

